

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE

FILOSOFICKÁ FAKULTA

Ústav filosofie a religionistiky

nám. Jana Palacha 2; CZ - 116 38 Praha 1

Tel., fax : (+ 420 / 2) 21 61 93 06

ufar@ff.cuni.cz

FF UK v Praze
Oddělení vědy

Posudek školitele
k disertační práci

Mgr. Václava Němce

Pojem různosti v trojičním konceptu Maria Victorina

Předkládaný disertační spis je výsledkem dlouholetého badatelského úsilí, jež jeho autor věnoval rozboru pozdně antické filosoficko-teologické koncepce Maria Victorina vyložené v jeho spise *Adversus Arium Ib.* Ve své výsledné podobě tato práce představuje významný příspěvek ke zkoumání filosofických zdrojů této koncepce. Navazuje na rozsáhlou debatu na toto téma, kterou v první polovině 20. století otevřela zkoumání věnovaná vlivu novoplatonismu na utvářející se křesťanskou teologii (W. Theiler, E. Benz aj.) a která vyvrcholila jednak v tezích francouzského historika filosofie Pierra Hadota o vztahu mezi Porfyriem a Mariem Victorinem, jednak v diskusi – rozpoutané publikací gnostických spisů z Nag Hammádí – o podílu středoplatónských a gnostických prvků na Victorinově koncepci (M. Tardieu aj.), resp. $\emptyset$ na vývoji samotného novoplatonismu

Výtěžek svých zkoumání shrnul V.N. do čtyř základních kapitol, v nichž se věnuje otázkám naukových předpokladů ústřední Victorinovy koncepce sebekonstituce božské trojiční substance. K těmto předpokladům patří jmenovitě novoplatónská nauka o modalitách vztahu totožnosti a různosti, rozvinutá v kontextu novoplatónského výkladu nauky o kategoriích jsoucná a v navázání na výklad pojmu různosti z Platónova *Timaia*; dialektika negativní a afirmativní telologie jako metod poznání nejvyššího božství vypracovaná v kontextu středoplatonismu a recipovaná v gnostické literatuře; a konečně problematika geneze intelektu z prvního počátku v novoplatonismu a v gnostické literatuře.

Jednotlivá zkoumání V. N. stojí na solidní bázi rozsáhlého pramenného materiálu sahajícího od Platóna po pozdní novoplatoniky včetně přidruženého korpusu filosoficky inspirované literatury gnostické. V. N. si osvojil nezbytnou jazykovou kompetenci, která mu umožňuje pracovat odpovědně se starořeckými a koptskými texty. Jeho metodou je detailní textová analýza, která otvírá historicko-filosofické otázky. Závěry, k nimž V.N. dospívá, jsou dobře uvážené a dostatečně odůvodněné. V. N. nejenom dobře zná relevantní odbornou literaturu, ale podrobuje navíc fundované a přesvědčivé kritice některé stěžejní teze nejvýznamnějších badatelů na tomto poli. Zejména v tomto ohledu představuje jeho disertační práce skutečný přínos. Předkládaná práce je zcela na výši soudobého stavu bádání a jedině, co jí chybí k tomu, aby zasáhla do jeho dalšího vývoje v mezinárodním měřítku, je publikace jejích výtěžků v některém světovém jazyce. Po formulační a stylistické stránce je práce zcela bezvadná

Pokud jde o průběh postgraduálního studia, V.N. nejenom splnil všechny předepsané povinnosti, ale publikoval též několik významných článků v českých odborných časopisech a věnoval se odborně vysoce náročné práci překladatelské v oboru filosofie. Nezanedbatelnou část svého postgraduálního studia strávil na studijních pobytech v zahraničí, zejména na universitě v Mnichově.

Předloženou práci doporučuji obhajobě.

V Praze 20. března 2006

Doc. Filip Karfik, PhD.